

PARLAMENT EUROPEJSKI

2009 - 2014

Komisja Handlu Międzynarodowego

2012/2097(INI)

18.12.2012

OPINIA

Komisji Handlu Międzynarodowego

dla Komisji Zatrudnienia i Spraw Socjalnych

w sprawie społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstw: promowanie interesów społeczeństwa i droga do zrównoważonego i sprzyjającego włączeniu społecznemu ożywienia gospodarki (2012/2097(INI))

Sprawozdawca komisji opiniodawczej: Bernd Lange

PA_NonLeg

WSKAZÓWKI

Komisja Handlu Międzynarodowego zwraca się do Komisji Zatrudnienia i Spraw Socjalnych, właściwej dla tej sprawy, o uwzględnienie w końcowym tekście projektu rezolucji następujących wskazówek:

1. z zainteresowaniem odnotowuje, że Komisja zaczęła umieszczać odniesienia do społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstw w unijnych umowach handlowych; uważa, biorąc pod uwagę podstawową rolę, jaką odgrywają duże przedsiębiorstwa, ich filie i łańcuchy zaopatrzenia w handlu międzynarodowym, że odpowiedzialność społeczna i środowiskowa przedsiębiorstw musi stać się nieodłączną częścią rozdziału dotyczącego zrównoważonego rozwoju umieszczanego w umowach handlowych zawieranych przez Unię Europejską; wzywa Komisję do opracowania konkretnych wniosków w sprawie wdrożenia zasad społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstw do polityki handlowej UE;
2. zobowiązuje się do dalszego konsekwentnego podejmowania wysiłków, by instytucje i urzędnicy UE, w tym specjalny przedstawiciel UE ds. praw człowieka, byli zobowiązani do egzekwowania norm społecznych, środowiskowych i związanych z prawami człowieka we wszystkich stosunkach i działaniach zewnętrznych UE;
3. podkreśla, że propagowanie społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstw jest celem popieranym przez Unię Europejską, dlatego Unia musi dołożyć starań, aby prowadzona przez nią polityka zewnętrzna przyczyniała się do zrównoważonego rozwoju i rozwoju społecznego danych krajów;
4. nalega, aby Komisja, opracowując konkretne propozycje dotyczące stosowania zasad społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstw, opierała się na Wytycznych OECD dla przedsiębiorstw wielonarodowych, w tym również na postępowaniu odwoławczym OECD;
5. chwali wszystkie państwa członkowskie OECD za kompleksową pracę nad Wytycznymi OECD dla przedsiębiorstw międzynarodowych, które zostały opublikowane w dniu 25 maja 2011 r.; zwraca uwagę, że 44 rządy państw z wszystkich regionów świata, które podpisały ten dokument i na które przypada 85% bezpośrednich inwestycji zagranicznych, zalecają swoim przedsiębiorstwom przestrzeganie tych daleko idących zaleceń odpowiedzialnej przedsiębiorczości, bez względu na to, gdzie prowadzą one działalność;
6. podziela pogląd, że bieżące wymogi związane z ochroną środowiska i zmianą klimatu oraz rozwój globalnych łańcuchów produkcji wymagają szerszej zakrojonej koncepcji społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstw niż to przewidywano w momencie jej tworzenia; uważa w związku z tym, że należy opracować zaktualizowaną koncepcję społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstw, która obejmie zarówno prawa pracownicze, prawa człowieka i kwestie związane z zatrudnieniem, jak i ochronę środowiska, problem zmiany klimatu oraz przeciwdziałanie korupcji i uchylaniu się od opodatkowania;
7. domaga się, aby najpóźniej do 1 stycznia 2014 r. wszystkie przedsiębiorstwa europejskie

prowadzące działalność w krajach trzecich i zatrudniające ponad 1000 pracowników musiały obowiązkowo stosować Wytyczne OECD dla przedsiębiorstw wielonarodowych;

8. zwraca się do Komisji, by włączyła wiążącą klauzulę dotyczącą społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstw do wszystkich dwustronnych umów handlowych i inwestycyjnych podpisywanych przez UE w oparciu o zasady społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstw zdefiniowane na szczeblu międzynarodowym, przy czym należy uwzględnić w szczególności zrównoważony rozwój i dobre rządy z wyraźnym naciskiem na prawa człowieka, godną pracę, prawa pracownicze, wolność zrzeszania się, układy zbiorowe i inne kwestie socjalne, w szczególności w zaktualizowane w 2010 r. wytyczne OECD; sugeruje, aby klauzula ta harmonizowała obowiązujące już normy i koncepcje, w celu zagwarantowania porównywalności i sprawiedliwości, a także obejmowała środki nadzorowania i wdrażania tych zasad na szczeblu UE, sugeruje także utworzenie krajowych punktów kontaktowych, które stanowić będą fora do zasięgania informacji w kwestiach podnoszonych w wytycznych OECD, takich jak wymóg nadzorowania działań przedsiębiorstw i ich filii oraz łańcuchów dostaw, a także wymóg stosowania due diligence;
9. wzywa Komisję do zagwarantowania, by wszystkie przedsiębiorstwa działające na jednolitym rynku, w tym korporacje ponadnarodowe, których spółki zależne lub łańcuchy dostaw znajdują się w Unii Europejskiej, przestrzegały swych krajowych i unijnych zobowiązań prawnych w celu zapewnienia uczciwej konkurencji i maksymalizacji korzyści dla konsumentów Unii Europejskiej; wzywa ponadto Komisję do aktywnego wspierania odpowiedzialnej postawy przedsiębiorstw wśród przedsiębiorstw unijnych działających zagranicą, kładąc szczególny nacisk na zagwarantowanie ścisłego przestrzegania przez nie wszystkich zobowiązań prawnych wynikających z krajowych przepisów bądź dwustronnych lub międzynarodowych zobowiązań prawnych, którym podlega ich działalność gospodarcza, a także międzynarodowych norm i przepisów w dziedzinie praw człowieka, prawa pracy i ochrony środowiska; w tym celu sugeruje, aby Komisja nasiliła współpracę z partnerami w krajach rozwijających się i wschodzących w celu wymiany wzorcowych praktyk i wiedzy na temat sposobów i środków poprawy otoczenia biznesowego i rozszerzania wiedzy w dziedzinie odpowiedzialnej postawy przedsiębiorstw;
10. sugeruje rządów państw członkowskich, aby zwróciły się do Europejskiego Banku Inwestycyjnego o uwzględnianie klauzuli dotyczącej społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstw w prowadzonych przez niego działaniach;
11. zwraca się do Komisji, by wprowadziła bardziej otwartą i przejrzystą procedurę składania i rozpatrywania skarg na brak zgodności z zasadami społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstw, obejmującą w razie potrzeby mechanizmy egzekucji i wszczynanie dochodzeń;
12. zwraca się do Komisji, by nakłaniała przedsiębiorstwa do stosowania zasad odpowiedzialności społecznej; podkreśla znaczenie wspierania rozpowszechniania tego rodzaju praktyk w MŚP oraz zachęcania do ich rozpowszechniania przy jednoczesnym ograniczaniu do minimum obciążeń finansowo-administracyjnych;
13. wzywa Komisję Europejską, aby uwzględniała klauzulę dotyczącą społecznej

odpowiedzialności przedsiębiorstw w porozumieniach z organizacjami pozarządowymi, w szczególności, gdy dotyczą działań na rzecz rozwoju;

14. wzywa Komisję, aby z większą skutecznością stosowała działania motywacyjne, wzmogła czujność przy monitorowaniu i gwarantowaniu, by wszystkie korporacje ponadnarodowe, których filie lub łańcuchy dostaw znajdują się w krajach uczestniczących w GSP lub GSP+, niezależnie od tego, czy posiadają one siedzibę w Unii Europejskiej, a także zainteresowane kraje a) przestrzegały swych krajowych i międzynarodowych zobowiązań prawnych w dziedzinie praw człowieka, norm socjalnych i norm pracy oraz zasad środowiskowych, b) wykazały w szerszym aspekcie rzeczywiste zaangażowanie w działania na rzecz praw, ochrony i dobrostanu pracowników i obywateli, c) stały na straży praw w zakresie wolności zrzeszania się i układów zbiorowych oraz d) sprawnie i skutecznie zwalczały wszelkie naruszenia;
15. wzywa Komisję do propagowania odpowiedzialności społecznej przedsiębiorstw na forach wielostronnych poprzez wspieranie ściślejszej współpracy między WTO a innymi wielostronnymi forami zajmującymi się społeczną odpowiedzialnością przedsiębiorstw, takimi jak MOP i OECD;
16. przypomina, że do rozstrzygnięcia sporów handlowych lub domagania się odszkodowania za niekorzystne skutki zewnętrzne wynikające z nieodpowiedzialnej lub nielegalnej działalności gospodarczej istnieje już sądowe rozstrzygnięcie sporów oraz odpowiednie rozwiązania alternatywne; wzywa w tym kontekście Komisję do dalszego propagowania wiedzy na ten temat wśród przedsiębiorców i ogółu społeczeństwa; przypomina, że Międzynarodowa Izba Handlowa oferuje usługi rozwiązywania sporów dla osób prywatnych, przedsiębiorstw, państw, podmiotów państwowych i organizacji międzynarodowych poszukujących alternatyw dla sądowego rozstrzygnięcia sporów oraz że usługi te mogą pomóc w zapewnieniu skuteczniejszego dostępu do wymiaru sprawiedliwości ofiarom naruszeń odpowiedzialnych praktyk biznesowych powodujących straty gospodarcze, społeczne i środowiskowe w UE lub poza jej granicami;
17. wzywa do monitorowania na szczeblu UE środków ograniczających (sankcje, bojkot, embargo) oraz systemów zezwoleń dla produktów podwójnego zastosowania;
18. wzywa do wprowadzenia mechanizmów, w ramach których zasady społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstw muszą być przestrzegane nie tylko przez główne przedsiębiorstwo lub głównego wykonawcę czerpiącego korzyści z umowy handlowej, lecz także przez wszystkich podwykonawców lub łańcuch zaopatrzenia, z których usług mogą korzystać, czy to w odniesieniu do dostaw towarów, pracowników czy usług, co zapewni równe szanse wynikające z uczciwego wynagrodzenia i godziwych warunków pracy oraz zagwarantuje prawa związkowe i swobodę działalności związkowej;
19. wzywa Komisję do udoskonalenia swojego modelu oceny wpływu na zrównoważony rozwój, aby właściwie przeanalizować skutki negocjacji handlowych z punktu widzenia gospodarki, społeczeństwa, praw człowieka i środowiska, w tym celów łagodzenia zmiany klimatu; wzywa Komisję, aby w ramach działań prowadzonych w następstwie umów handlowych z krajami partnerskimi UE przeprowadzała, przed i po podpisaniu umowy handlowej, analizy oceny wpływu na zrównoważony rozwój, ze szczególnym uwzględnieniem sektorów wrażliwych;

20. podkreśla, że po wejściu w życie Traktatu z Lizbony Parlament ma być w pełni informowany o tym, w jaki sposób wyniki oceny wpływu umów na zrównoważony rozwój są uwzględniane w negocjacjach przed ich zakończeniem oraz które rozdziały tych umów zostały zmienione w celu uniknięcia jakichkolwiek negatywnych skutków stwierdzonych w wyniku tej oceny;
21. domaga się wprowadzenia systemu ponadnarodowej współpracy prawnej pomiędzy UE a krajami trzecimi będącymi sygnatariuszami dwustronnych umów handlowych w celu zapewnienia skutecznego dostępu ofiar do sprawiedliwości w krajach, w którym dochodzi do naruszania przepisów społecznych lub środowiskowych przez korporacje wielonarodowe lub w przypadku nieprzestrzegania przez nie zasad odpowiedzialności społecznej; oraz w celu wspierania opracowywania międzynarodowych procedur sądowych gwarantujących nałożenie w stosownych przypadkach sankcji za naruszanie prawa przez przedsiębiorstwa;
22. apeluje o opracowanie skuteczniejszych standardów przejrzystości i odpowiedzialności dla unijnych firm technologicznych w związku z eksportem technologii, które mogą być wykorzystane do łamania praw człowieka lub działania wbrew interesom bezpieczeństwa UE;
23. wzywa ESDZ do zapewnienia, aby urzędnicy odpowiedzialni za wymianę handlową UE pracujący w ambasadach UE byli regularnie szkoleni w zakresie społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstw, a w szczególności w dziedzinie wdrażania zasad ONZ „Ochrona, poszanowanie i naprawa”; wzywa do tego, aby ambasady UE pełniły funkcję punktów kontaktowych UE do wnoszenia skarg dotyczących przedsiębiorstw unijnych i ich filii, ponieważ krajowe punkty kontaktowe OECD istnieją wyłącznie w krajach należących do OECD i nie są w związku z tym dostępne w praktyce dla poszkodowanych pracowników w krajach spoza OECD;
24. domaga się przeprowadzania ocen wpływu na prawa człowieka nowych technologii już na etapie prowadzenia badań i opracowywania ich, w tym również analiz możliwego przebiegu wydarzeń i rozważań dotyczących uznawania praw człowieka w normach projektowych;
25. podkreśla, że w celu zapewnienia skutecznego wdrożenia praw związanych ze społeczną odpowiedzialnością przedsiębiorstw i dostępu do wymiaru sprawiedliwości podnoszeniu świadomości na temat znaczenia społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstw i konsekwencji jej niestosowania na poziomie przedsiębiorstw, co należy do zadań Komisji, musi towarzyszyć odpowiednie rozszerzanie wiedzy i budowanie zdolności na poziomie rządów państw przyjmujących;
26. apeluje o stosowanie zasady „know your end user” (poznaj użytkownika końcowego) w celu zapewnienia większej kontroli i zapobiegania łamaniu praw człowieka zarówno na początku, jak i na końcu łańcucha zaopatrzenia, produkcji czy też obiegu rynkowego;
27. podkreśla, że dwustronne umowy inwestycyjne podpisywane w przyszłości przez UE muszą zapewniać właściwą równowagę pomiędzy koniecznością ochrony inwestorów a możliwościami interwencji ze strony państwa, szczególnie jeżeli chodzi o normy społeczne, zdrowotne i środowiskowe;

28. odnotowuje pozytywne działania poczynione w trakcie prowadzonego aktualnie przeglądu dyrektywy w sprawie przejrzystości (2004/109/EG) oraz dyrektywy o rachunkowości (2003/51/EG) w dziedzinie uwzględniania kwestii społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstw, przy jednoczesnym równoważeniu dążenia do przejrzystości i odpowiedzialności przedsiębiorstw oraz konieczności składania przez nie sprawozdań; wzywa Komisję do zagwarantowania, by przedsiębiorstwa podlegające tym dyrektywom zobowiązane były do regularnego składania sprawozdań z działań prowadzonych w dziedzinie społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstw zgodnie z Wytocznymi OECD dla przedsiębiorstw wielonarodowych, przy jednoczesnym zapewnieniu specjalnych zasad dla MŚP, aby zobowiązania sprawozdawcze mieściły się w granicach ich możliwości finansowych i administracyjnych;
29. podkreśla, że wymiar społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstw powinien być uwzględniany w wielostronnych umowach handlowych i w związku z tym wzywa Komisję do popierania tej kwestii na forach międzynarodowych, w szczególności OECD i MOP, a także w WTO w kontekście okresu po Ad-Dausze;
30. domaga się, aby przyszłe działania dotyczące społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstw obejmowały cały łańcuch wartości – począwszy od pozyskiwania surowców poprzez handel aż po recykling;
31. wnosi o to, aby polityka w zakresie społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstw była uwzględniana na wszystkich szczeblach umów handlowych z UE i obejmowała przepisy mające na celu objęcie ochroną również migrantów oraz pracowników tymczasowych i delegowanych;
32. uważa, że Komisja i państwa członkowskie powinny zachęcać przedsiębiorstwa unijne do podejmowania inicjatyw w zakresie społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstw oraz do wymiany wzorcowych praktyk z ich partnerami zagranicznymi;
33. wzywa do tego, aby przedsiębiorstwa UE we wszystkich podejmowanych przez nie działaniach, niezależnie od tego, czy działają w UE czy na świecie, przestrzegały polityki w zakresie społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstw oraz podstawowych praw pracowniczych i związkowych, takich jak prawo do prywatności i wolność zrzeszania się;
34. wzywa do kompleksowych i aktywnych konsultacji oraz zaangażowania organizacji przedstawicielskich, w tym związków zawodowych, w ramach rozwoju, działania i monitorowania procesu i struktur społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstw; wzywa organizacje przedstawicielskie do współdziałania z pracodawcami w ramach prawdziwie partnerskiego podejścia;
35. wzywa do szerszego, bardziej kompleksowego i przejrzystego monitorowania zasad społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstw w polityce handlowej UE, w połączeniu z ustalaniem konkretnych wartości referencyjnych dla oceny postępów, aby w ten sposób wzbudzić zaufanie do systemu;
36. zauważa, że społeczna odpowiedzialność przedsiębiorstw jest mechanizmem, za pośrednictwem którego pracodawcy mogą wspierać swoich pracowników i społeczności lokalne w krajach rozwijających się, że poszanowanie społecznej odpowiedzialności

przedsiębiorstw i norm pracowniczych może pozwolić takim krajom na czerpanie korzyści z dalszych możliwości handlu międzynarodowego oraz że społeczna odpowiedzialność przedsiębiorstw może zagwarantować sprawiedliwy podział korzyści w celu sprzyjania trwałemu dobrobytowi gospodarczemu i społecznemu oraz wydzwignięciu większej liczby osób z ubóstwa, w szczególności w czasach kryzysu finansowego; wyraża ubolewanie, że protokoły na rzecz interwencji społecznej mają obecnie wyłącznie charakter dobrowolny i wzywa Komisję do nadania im wiążącego charakteru.

WYNIK GŁOSOWANIA KOŃCOWEGO W KOMISJI

Data przyjęcia	18.12.2012
Wynik głosowania końcowego	+: 24 -: 2 0: 1
Posłowie obecni podczas głosowania końcowego	William (The Earl of) Dartmouth, Maria Badia i Cutchet, Nora Berra, Daniel Caspary, María Auxiliadora Correa Zamora, George Sabin Cutaş, Christofer Fjellner, Yannick Jadot, Franziska Keller, Vital Moreira, Paul Murphy, Cristiana Muscardini, Niccolò Rinaldi, Helmut Scholz, Peter Šťastný, Robert Sturdy, Gianluca Susta, Henri Weber, Iuliu Winkler, Paweł Zalewski
Zastępca(y) obecny(i) podczas głosowania końcowego	Salvatore Iacolino, Silvana Koch-Mehrin, Maria Eleni Koppa, Katarína Nevedálová, Marietje Schaake
Zastępca(y) (art. 187 ust. 2) obecny(i) podczas głosowania końcowego	Norbert Neuser, Birgit Schnieber-Jastram, Derek Vaughan